

BUREEL
DIESTERSCHE STRAET
ST-TRUIDEN.

Aankondigingen
15 c^m PER REGEL.

Brieven, artikels, geld
franco te zenden.

HET REGT

INSCHRYVING
OP ALLE
POSTKANTOOREN.

Reklamen
40 c^m PER REGEL.

Opsteller-Uitgever:
DE COCK-CREFFEN.

Voor de stad 5 fr. per jaer.

Dit blad verschynt tweemaal per week, 's zondags in groot en 's woensdags in klein formaet

fr. per jaer.

Den 14 Juny 1870.

Hozanna! ja, katholyken van België, uwe beurt is eindelyk gekomen, roept nu ook maer eens *Hozanna!* geeft volle lucht aen uwe vreugde: het despotism ligt in duigen, het ligt verbryzeld!... de slaverny is in België toch eens eindelyk afgeschafft!..

Schroomelyk is de beteekenis van den dag van 14 Juny 1870, geheugelyke dag die, even als eertyds den dag van den veldslag der Gulden Sporen, met schitterende letteren in de jaerboeken van ons land zal aengeteekent staen, onder den naem van *slag der Gulden Kazakken*....

Nog maer onlangs riep de despoot Frère in volle Kamer uit: *Le pays jugera!* het land zal oordeelen. Welnu, de man sprak waer: het land heeft dynsdag laetst geoordeeld en zyn verdikt is schrikkelijk geweest: het is de plegtigste, de krachtigste veroordeeling welke ooit is uitgesproken geweest tegen het politiek van woest geweld dat ons sedert 1837 onder het yzeren jok gekluisterd hield;

Tegen de schreeuwende partyslagen;
Tegen het vuig stelsel van buitensluiting;
Tegen de brutale politieke driften;
Tegen de walgelyke onregtveerdigheden in de benoemingen en de verdeeling der plaetsen, groote en kleine;

Tegen de schandalige misbruiken van gezag die de eene achter de andere volgden;

Tegen dien haet, die tweedracht welke de burgers van een zelfde land in twee vyandige kampen verdeelden;

Tegen die hatelyke maetregelen gebruikt om ten eeuwigen dage aen het gezag te blyven.

Tegen die onophoudelykeschendingen onzer Constitutie, welke van deze charte reeds schier niet anders meer overgelaten hebben dan een geraemte;

Tegen die verlaging onzer magistratuer welke, hoe weinig dit nog voortduerde, van het regterlyk gezag een voorwerp van algemeen wantrouwen, ja van openbare verachting zou gemaekt hebben;

Het land heeft eindelyk zyn oordeel geveld tegen de brutale afstelling van drie geachte en geëerbiedigde magistraten;

Het heeft de magt vermorzeld van een verfoeid ministerie dat op anders niet meer uit was dan zyn gezag in de plaets van het koninglyk gezag te schuiven, en om hierin te gelukken, Leopold II akten deed daerstellen die de gevoelens van symphatie moesten vernietigen welke alle de belgische burgers die

een greintje fierheid, weerdigheid en onafhankelykheid in 't hert hebben, voor hem nog hadden bewaerd; ja, aen den koning niet anders meer overlieten dan de verlagende rol van 4 à 5 millioen 's jaers te trekken om alles te teekenen wat men hem aanbod.. Die onteeders der koninglyke weerdigheid, het land heeft ze in zyne verontwaardiging verbryzeld!

Ziet daer de volle beteekenis van den schitterenden zegeprael door de katholyke party verleden dynsdag behaeld.

De meerderheid verplaetst.

De katholyke party heeft AL hare stellingen behouden, den dag van wraek van dynsdag 14 Juny; zy heeft geen enkelen harer 18 mannen verloren die aen de herkiezing onderworpen waren. — De ministerieële party moest 45 mannen doen kiezen of herkiezen en helaes! zy heeft er 15, zegge: DERTIEN, verloren: zy heeft er ons 15 gegeven voor 'n dozyn!!!

Nu, de Vertegenwoordigers-Kamer bestond op het einde des zittyds, uit 75 ministerieële en 51 katholyke leden. Het ministerie beschikte dus in de Kamer over eene verslaefde meerderheid van 22 stemmen.

Ziehier nu hoe de toestand veranderd is: Het ministerie verliest by de kiezing van 14 Juny 15 zynere aenhangers, hetgeen zyne sterkte vermindert op 60 stemmen.

De katholyke kant wint hetgeen de doktrinaire zyde heeft verloren, hetgeen hare magt brengt op 64; zoo dat de katholyke nu in de Vertegenwoordigers Kamer eene meerderheid heeft van 4 stemmen!

Wat zegt ge daarvan heeren Liberaters?

En als men overweegt wat magtige kiesmiddelen er door het gouvernement waren ingespannen; kruis en lint op de borst der doktrinaire handlangers; processen ingespannen; erfdeelrooveryen uitgevonden; het klerikael spook in de hoogte opgestoken; geveleid, bedreigd, hooge ambtenaers afgesteld en nieuwe benoemingen gedaen om zekere schreeuwers te bevredigen; — als men inziet van eenen anderen kant, wat schroomelyken dwang, wat ongehoorde en schandalige pressing het ministerie en zynen aenhang overal hebben uitgewerkt, en wat oneindige voordeelen het overal heeft toegestaen (*Gent al-*

leen kreeg 3 millioen om te NEUSCH(??!) vaert te werpen: een NEUS van 3 millioen! en daerenboven voor den prys van 1 million, den afstand der forteressen met alle hare gronden, die wel 3 million weerd zyn!) als men dat allemael overdenkt, dan staen wy stom en moeten bekennen, en elkeen met ons dat de overwinning der katholyken tienmael grooter en hun zegeprael tienmael schitterender is dan zy wezentlyk schynen.

Is het niet waer, heeren doktrinairs, dat, om in dergelyke konditiën te durven den stryd aengaen en te kunnen triompheeren, onze opinie wel sterk en magtig moet zyn?

En is het ook niet waer dat om in dergelyke konditiën te moeten sneuvelen, uw leger uitnemend zwak of uwe opinie ten uiterste moet verfoeid zyn, het land door?

Ja, 't is dat het land u beu was, het was moe van een kabinet dat zich aen het gezag wilde geklampt houden; het heeft hem den bessen uit de hand gerukt om het buiten te vagen...

Welnu, staet ge altemael zoo stom niet als de belgische kanons, als ge den uitslag van de kiezing ziet? Vander Sticheltscheurt zyne spanbroek te Gent; de Brouckere, die ou paleisrat, valt door de mand te Bergen; de grandcordon Dolez wordt van achter gezet gelyk die van Ternath; en Pirmez, die vroeger tegen de meetingisten van Antwerpen uitviel, is nu te Charleroi in de meetingen moeten gaen bedelen of hy vloog item het deurgat uit. Moesten de doctrinaireren daer voor zooveel *mise en scène* maken en die arme De Bavay weggagen om tot slot van rekening zelve weggejaegd te worden. Weggejaegd, ik trek het woord niet in; want met de twee stemmen meerderheid, die Moeier Doctrien in de Kamer nog heeft, kan ze naer Engeland gaen om haer aen den kousband van Victoria te gaen ophangen.

Zou het waer zyn dat zekere invloedryke personen te Brussel aen een doktrinair ministerie houden, vraegt het *Handelsblad* en men er van progressieve katholyken niet hooren wil, uit vrees voor de uitbreiding van het kiesregt en de vermindering van den epauletten-winkel?

Men zegt het, te Brussel....

In dat geval zal de komedie, zooals in 1864, andermael beginnen en men zal zoolang woelen en intrigueeren dat er andermael eene opening gevonden

zal worden, door welke de doktrinaire ministers andermael op de estrade zullen terug komen.

Wy kunnen het niet gelooven, maer men zegt het toch.

Wanorden te Verviers.

De telegraaf meldt ons van Verviers dat er in die stad betreuenswaardige wanorden hebben plaats gehad, gisteren maendag's morgens, ter gelegenheid van het herinroepen der militianen.

Eene erge botsing heeft er voor het stadhuis plaats gehad, tusschen gezegde militianen en de politie.

De agenten hebben van hunnen sabel moeten gebruik maken. Verscheidene dezer hebben, zoowel als oproerlingen, deerlyke wonden bekomen.

De opstand is gedempt; doch om te beletten dat deze wanorden zich nog 's avonds zouden vernieuwen hebben de politie, de pompiers en de gendarmen de marktplaats bezet.

Een nieuwe depeche van Verviers meldt, dat leden van de maetschappy: *L'Internationale*, deopstokers van deze wanorden zyn; men vreesde voor gisteren maendag avond, nieuwe wanorden. De burgemeester heeft peerdenvolk van Luik ontboden.

L'Escaut meldt daterge daedzaken, in betrekking met het bestuer van den yzeren weg, ter kennis van het parquet van Antwerpen zyn gebracht door een persoon die, in geval noodig, als getuigen zal optreden.

Kunst- en Letternieuws.

In de zitting van de klas der letteren van de Belgische akademie, den 13 dezer gehouden, zyn de volgende prysvragen voor 1872 uitgeschreven:

1° Eene schets van het leven en de regeering van Septimus Severus.

2° Omstandig de wysbegeerte uiteenzetten van den heiligen Anselmus van Kantelberg; er de bronnen van van aenduiden, er de weerde van beoordeelen en er den invloed in de geschiedenis der denkbeelden van aentoonen.

3° De regeering beoordeelen van Maria-Theresia in de Nederlanden.

4° De ekonomische theorie opgeven der betrekkingen van het kapitaal en het werk. De akademie verlangt dat het werk geschreven zy in eenvoudigen styl en in het bereik van al de klassen der samenleving.)

5° De geschiedenis schryven der dietsche taelkunde (philologie) gedurende de XVIe eeuw en de eerste helft der XVIIe.

De prys voor de eerste, tweede en derde vragen, is een gouden medalie ter weerde van 600 fr.; hy is op 1000 fr. gebragt voor de 4^e en 5^e vragen. De werken mogen in het vlaemsch, het fransch of het latyn geschreven zyn en moeten vóór den 1^{en} february 1872 vrachtvry toegestuurd worden aen M. Ad. Quetelet, bestendige sekretaris der akademie.

De klas herinnert dat vóór 1 february 1871, moeten ingezonden zyn de antwoorden op de prysvraag van den piyskamp Stassart, en luidende aldus: « Beschryven welke ten tyde van den fraoschen inval in 1794 de grondwettige beginselen waren, gemeenzaem aen onze verschillende provinciën en die by welke zy onder elkander verschilden. » De prys voor die vraag is 3000 fr.

Stadsnieuws

Verleden zondag heeft de plegtige processie van het Allerheiligste Sakrament haren gewoonen omgang in onze stad gedaen, vergezeld van eene talryke

menigte inwooners en vreemdelingen, die de goede orde, de godsvrucht, de versiering aen de vensters der huizen en de hier en daer prachtig opgerigte altaren niet genoeg konden bewonderen.

Snoei der Fruitboomen.

De openbare en kosteloze lessen over de Boomteelt, gegeven in den hof van M. Rodigas, zullen plaats hebben op de zondagen 26 juny en 3 july.

De les van verleden zondag, 19 juny, is ter oorzake der plegtigheid van 't Allerheiligste Sakrament tot op zondag 26 juny uitgesteld geworden. In deze les zal het vervolg der zomerbewerkingen verhandeld worden.

Sterfgeval.

De vyfden juny is te Ville-en-Hesbaie overleden, in den ouderdom van 50 jaren, de Eeerw. heer H. Moreau, pastoor dier parochie en oud-direkteur van het bisschoppelyk Collegie van St-Quirin, te Hoei, en M. De Creeft, prof. in het kollegie te Beeringen.

Verschilligen tydigen.

De *Moniteur* berigt in zyn niet-officieel gedeelte dat de ministers hun ontslag aen den koning hebben gezonden.

De *Moniteur* kondigt het rapport af aen den koning de reden opgeveende waerom M. de Bavay en de andere magistraten zyn afgesteld. Dit stuk is al te groot, zelfs om er een extrakt van meê te deelen; hetzelfde beslaet niet minder dan 43 kolommen in het officieel blad van zaterdag.

— *Nog een!* — Een zeker kommissionaris te Amsterdam, wy willen hem V. noemen, vertrouwde 's zaterdags voor Sinksen aen een zyner ondergeschikten, die wy X. zullen heeten, eenen brief met 14,000 gulden, om naer het postkantoor te brengen en aen te teekenen. De jongeling doet hetgeen hem gezegd is, althans hy gaet naer het postkantoor, komt terug en rygt het vermeende *reçu* aen de liaskoord. M. V. gaet met de Sinxendagen uit de stad, M. X. krygt verlof hetzelfde te doen. By zyne terugkomst vindt M. V. twee brieven, een van eenen zyner handelsvrienden, waerin bevreesing wordt uitgedrukt over het niet ontvangen eener som van 14,000 gulden, en een van den vader van X. met informatie of op het kantoor ook iets van mynheer zynen zoon bekend was. Mynheer zyn zoon zat echter reeds in Londen, en schreef beleefdelyk aen zyn gewezen patroon dat de nummers der bankbiljetten die in het boek stonden, met voordacht vervalscht waren, en dat het niet aerroogen van zyn salaris tot die daed aenleiding had gegeven. M. V. is 14,000 gulden kwyt, en X. zit straffeloos in de schuilplaats van alle opligters en dieven.

— Er bestaet naby Bergen eene kerk, welke ongeveer 1000 personen kan bevatten; deze kerk is geheel uit oude vodden en papier samengesteld. De buiten bas-reliefs, de standbeelden, het dak, de korintische kapitelen zyn allen uit papier *Maché* verveerdigd, hetwelk waterdicht gemaakt is door middel van vitriool kalkwater, melkwater, melk en eijerwit.

Wy hebben een diergelyke stoutmoedigheid in het gebrnik van ons papier nog niet bereikt, welligt zal dit komen.

Toen Frederik II van Pruisen, in 1765, te Berlyn een fabriek van dit papier stichtte, wist hy niet dat er, dank aen de nyverheid, eens een papieren hoofdkerk zou ontstaan zyn.

— Dezer dagen wierden vier dieven, op eene boerenkar, van Rhodes-St.-Genesse naer Brussel gevoerd, om er in de gevangenis te worden gezet. Te Ucele stapte een gendarm van de kar, omzich in de

herberg te gaen ververschen. Welhaest wierd hy gevaer dat zyn porte-moniaemet eenige fr. in verdwenen was. Te Rhodes had hy ze nog dat wist hy zeer goed. Hy kreeg eensklaps een gedacht, klom terug op de kar, onderzocht de gevangenen en by een hunner vond hy inderdaed zynen portemonnaie. De schelm zegde dat hy het maer om te lachen had gedaen.

— Men leest in het paryzer blad de *Liberté*:

« Van alle kanten beklaegt men zich van het gemis aen water, en men vrees dat de aenhoudende droogte noodlottig zyn zal voor den graenoogst; wy denken dat deze vrees een weinig overdreven is.

» In 1775 had men insgelyks eene langdurige droogte, en in verscheidene streken leverden de putten geen water meer op. In de maend juny begon het te regenen en men had eene overvloed van granen van allen aerd.

» In 1783 werd de graenoogst ernstig bedreigd, doch de droogte was in de maenden april, mei en juny buitengewoon. Er was geen druppel water gevallen. Tot vergoeding had men wyn in overvloed, welke van uituuntende hoedanigheid was. »

— Er is kwestie in Frankryk van de tamboers en zelfs van den tamboer-majoor in 't leger af te schaffen en hen door trompetters te vervangen, dewyl dat instrument den voorkeur verdient voor de seinen en om andere redenen.

Er wordt insgelyks gesproken van de infanterie muziekkorpsen af te schaffen en slechts aen de soldaten de toonen der trompet te laten hooren.

Duitschland.

VERWOESTING VAN HET DORP BUN.

Wy hebben reeds inlichtingen over de schrikkelijke ramp die het dorp Bun, in Duitschland, getroffen heeft, Ziehier nog eenige byzonderheden, aen het *Siebenbürger Wochenblatt* ontleend:

« Aen de hoorden van eene kleine rivier die in de Kokél stroomt, lag, 't is maer pas eenige uren, het dorp Bun.

De valei waerin het dorp staet, is hooger op in twee nauwe strepen verdeeld bewoond door Roumaniers. Deze valei is tusschen twee reken naekte bergen ingesloten, welke zich steil in de lucht verheffen, en dit maekt dat de waters by regenvlagen, zich tusschen die bergen verzamelen, en maer eenen stroom vormen tot dat zy aen het dorp uitkomen.

Op 15 dezer kwam een onweêr zuidwestwaerts op. Het water werd overvloedig. De bewoonders van het dorp en der streek bragten hnnne meubels en kudden insveeligheid.

De regen was in het dorp zelve niet geweldig. De lieden van Bun zyn aen dit soort van watervloeden gewend, en op de zolders of op de hoogten wachten zy geduldig tot dat de waters zouden afgedreven zyn.

Zy namen geene byzondere voorzorgen.

Maer al met eens kwam het water in woedende golven als eene zee met druischend geweld van tusschen de bergen gerold; al de huizen waren welhaest overgespoeld.

De woede en geweld van den vloed werd schriklyk. Al wat hy tegenkwam, rukte hy neder. De huizen werden meêgespoeld, alsmede de rampzalige bewoonders die er zich verscholen hadden, en die welhaest door den woedenden stroom en tusschen de puinhoopen verbryzeld werden.

Beneden het dorp splitste de stroom zich in tweeën; het eene deel der rollende waters ging zyne slachtoffers en zyne meêgerukte puinen in de uitgestrekte weide van den baron Szenskereski verspreiden; het andere, heviiger nog, voerde lyken en allerlei tuig mede tot in de rivier Kokél, die welhaest ongemeen hoog opzwol.

Langs weêr kanten van de Kokél, op eene lengte van vier mylen, is de vlakte thaus overdekt met puinhoop

